

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **Z. W.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 kwietnia 2026 r.,

zażalenia obrońcy skazanego na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego

IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 3 lutego 2026 r., sygn. akt IV Ka 1295/24,

o uznaniu wniosku skazanego o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt IV Ka 1295/24, za bezskuteczny,

postanowił:

**uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę
Przewodniczącemu IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu
Okręgowego w Szczecinie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Z. W. pismem z dnia 5 sierpnia 2025 r. wniósł m.in. o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt IV Ka 1295/24, nie wskazując okoliczności, które miały doprowadzić do niedotrzymania terminu zawitego do wniesienia kasacji w sprawie, jak również daty ustania przeszkody, która uniemożliwiała mu dokonanie czynności w przewidzianym dla niej terminie zawitym. Wobec powyższego, zarządzeniem z

dnia 15 stycznia 2026 r., zostało on wezwany do wskazania tych okoliczności w terminie 7 dni od dnia otrzymania zarządzenia. W odpowiedzi na to wezwanie skazany wskazał jedynie, że uważa, iż termin do wniesienia kasacji winien zostać przywrócony, jako że reprezentujący go obrońca nienależycie wykonał swoje obowiązki.

Zastępca Przewodniczącego IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Szczecinie zarządzeniem z dnia 3 lutego 2026 r., sygn. akt IV Ka 1295/24, uznał wniosek Z. W. o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt IV Ka 1295/24, za bezskuteczny.

Zażalenie na to zarządzenie wniósł obrońca skazanego z urzędu, zaskarżając je w całości. Zarzucił mu:

1. obrazę art. 126 § 1 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu rozpoczął bieg najpóźniej w dniu 23 czerwca 2025 r., podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, iż przeszkoda w dokonaniu czynności procesowej miała charakter obiektywny i trwała do chwili uzyskania przez skazanego realnej wiedzy o bezskuteczności działania obrońcy oraz konieczności samodzielnego podjęcia czynności, czyli z treści zarządzenia z dnia 25 lipca 2025 r.;

2. obrazę art. 16 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie, że skazany - pozbawiony wolności i nieobecny przy ogłoszeniu wyroku - nie został pouczone o przysługującym mu prawie i terminie do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku oraz o zasadach wniesienia kasacji, co nie może rodzić dla niego negatywnych skutków procesowych;

3. naruszenie art. 84 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. przez pominięcie gwarancyjnego charakteru prawa do obrony w sytuacji, w której skazany pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, że nadal korzysta z pomocy obrońcy z urzędu w zakresie podjęcia czynności zmierzających do wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia;

4. zaniechanie wykładni treści pism skazanego zgodnie z art. 118 § 1 k.p.k., a więc zgodnie z ich rzeczywistą treścią i intencją.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o przyznanie kosztów obrony udzielonej z urzędu według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniesione zażalenie jest zasadne i dlatego zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k. wniosek o przywrócenie terminu zawitego powinien zostać zgłoszony w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody. Niedopełnienie zaś tego warunku stanowi brak formalny wskazanego wniosku, który stosownie do treści art. 122 § 1 k.p.k. powoduje, że czynność procesowa dokonana po upływie tego terminu jest bezskuteczna. Nie może zatem budzić wątpliwości, że samo merytoryczne rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu zawitego, np. jak w sprawie niniejszej do złożenia kasacji, musi poprzedzać badanie spełnienia warunków formalnych tego wniosku, w tym zachowania siedmiodniowego terminu zawitego od ustania przeszkody uniemożliwiającej jego zgłoszenie (zob. postanowienie SN z dnia 27 października 2014 r., V KZ 43/14 i wskazane tam orzeczenie).

Trafnie zatem w sprawie niniejszej przed przystąpieniem do merytorycznego rozpoznania wniosku skazanego o przywrócenie zawitego terminu do wniesienia kasacji analizowano warunek formalny tego wniosku w postaci wniesienia go w określonym przepisem art. 126 § 1 k.p.k. terminie. Z uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia wynika jednak, że analizując powyższą kwestię uznano, iż nawet, gdyby przyjmować z korzyścią dla Z. W., że po jego stronie wystąpiła przyczyna od niego niezależna, która uniemożliwiła mu dokonanie czynności w terminie wobec braku kontaktu z obrońcą odnośnie do wyroku wydanego w dniu 9 czerwca 2025 r., sygn. akt IV Ka 1295/24, to ustanie tej przeszkody nastąpiło najpóźniej w dniu 23 czerwca 2025 r., kiedy to skazany podjął kontakt z Sądem, w treści swych pism wskazując na posiadanie wiedzy o wydaniu tego wyroku. Skoro zatem w dniu 23 czerwca 2025 r. rozpoczął bieg 7-dniowy termin z art. 126 § 1 k.p.k., to Z. W. miał możliwość wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia w sprawie kasacji jedynie do dnia 30 czerwca 2025 r. Składając zaś swój wniosek dopiero w dniu 5 sierpnia 2025 r. dokonał tej czynności po terminie określonym w art. 126 § 1 k.p.k.

Stanowisko to zasadnie kontestuje we wniesionym zażaleniu obrońca skazanego. Słusznie twierdzi bowiem, że w realiach sprawy nie sposób przyjmować, iż ustanie przeszkody nastąpiło w dniu 23 czerwca 2025 r., i od tej daty rozpoczął bieg 7-dniowy zawity termin, o jakim mowa w art. 126 § 1 k.p.k., na złożenie wniosku o przywrócenie terminu. Wszak skazany w dniu 23 czerwca 2025 r. złożył pismo, które potraktowane zostało jako kasacja (a nie kasacje – gdyż każda strona ma prawo do jednej kasacji) od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt IV Ka 1295/24. Z pisma tego rzeczywiście wynika, że skazany miał wiedzę o wydaniu powyższego wyroku. Kluczowe jest jednak to, że wobec braku wniosku w tym przedmiocie nie był on doprowadzony na rozprawę odwoławczą, podczas której doszło do ogłoszenia tegoż wyroku. Był wówczas obecny jedynie jego obrońca z urzędu. Z. W. nie został zatem pouczony o terminie i sposobie wniesienia kasacji. Nadto, z oświadczeń skazanego wynika, że zakładał, iż kasację w jego sprawie wniesie jego obrońca z urzędu, przyjmując, iż ciągle jest przez niego reprezentowany pomimo prawomocnego zakończenia postępowania. W tych okolicznościach wniesienie przez skazanego w dniu 23 czerwca 2025 r. pisma uznanego za kasację wskazuje, że obce były mu wymogi formalne związane z wniesieniem kasacji, w szczególności zaś przewidziany na tę czynność zawity termin. Dopiero od momentu uzyskania wiedzy przez skazanego o wydaniu zarządzenia z dnia 25 lipca 2025 r. o odmowie przyjęcia osobistej kasacji, jako wniesionej po terminie (utrzymanego następnie w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2025 r., III KZ 32/25) można liczyć bieg terminu na złożenie wniosku o przywrócenie mu terminu do wniesienia kasacji, jako że wtedy to realnie ustała przeszkoda uniemożliwiająca dokonanie czynności w terminie. Wszak właśnie po wydaniu tej decyzji procesowej skazany pismem z dnia 5 sierpnia 2025 r. zwrócił się o przywrócenie mu terminu do wniesienia kasacji.

Tym samym w ocenie Sądu Najwyższego w zaskarżonym zarządzeniu wadliwie przyjęto, że termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu rozpoczął bieg najpóźniej w dniu 23 czerwca 2025 r., podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, iż przeszkoda w dokonaniu czynności procesowej trwała aż do chwili uzyskania przez skazanego realnej wiedzy o bezskuteczności działania obrońcy

oraz konieczności samodzielnego podjęcia czynności, czyli z treści zarządzenia z dnia 25 lipca 2025 r., co słusznie wskazuje obrońca w zażaleniu. Zasadnie podnosi również obrońca, że w realiach sprawy nie uwzględniono, że skazany - pozbawiony wolności i nieobecny przy ogłoszeniu wyroku - nie został we właściwy sposób pouczony o zasadach wniesienia kasacji, co nie powinno rodzić dla niego negatywnych skutków procesowych.

Dlatego też Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone zarządzenie i przekazał sprawę Przewodniczącemu IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Szczecinie do ponownego rozpoznania. W ponownym postępowaniu należy uwzględnić powyższe zapatrywania oraz okoliczność, że wymogiem płynącym z art. 126 § 1 k.p.k. jest nie tylko złożenie wniosku ze wskazaniem przyczyny od strony niezależnej we wskazanym w tym przepisie terminie, ale również dopełnienie czynności, która miała być w terminie wykonana.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]